

GLOBAL EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING OQIBATLARI.

Kamolov Botirjon Qobuljon O'g'li

Student of SamSFIL

Sirojiddinova Shaxribonu Sirojiddinovna

Scientific supervisor :Senior teacher of SamSFI

Abstract: *Ushbu maqolada biz asosiy global ekologik muammolarni qisqacha ko'rib chiqamiz. Zamonaviy texnogen tsivilizatsiya maishiy qulaylik darajasini oshirishdan tashqari, dunyodagi ekologik vaziyatning tez yomonlashishiga olib keldi. Vaqt o'tishi bilan sivilizatsiya tomonidan vayron qilingan ekologiya halokatli oqibatlarga olib kelishi mumkin.*

Key words: *ecological problems, foreign language, modern, deforestation, extinction of species.*

Hozirgi davrning ekologik muammolari asosan antropogen ta'sirlar bilan bog'liq bo'lib, ular insonning iqtisodiy, rekreatsion, harbiy, madaniy va boshqa manfaatlarini ro'yobga chiqarish bilan bog'liq bo'lgan, tabiiy muhitda o'zgarishlarni keltirib chiqaradigan faoliyat sifatida tushuniladi. Ular ijobiy va salbiy, uzoq va qisqa muddatli, maqsadli va spontan, nuqta va hudud, uzoq va qisqa muddatli, shuningdek, global, mintaqaviy va mahalliy bo'lishi mumkin. Zamonamizning asosiy global ekologik muammolari orasida olimlar quyidagilarni ajratib ko'rsatishadi: "issiqxona effekti", ozon qatlamining emirilishi, "kislotat yog'inlari", chiqindilarni yo'q qilish muammosi, atrof-muhitning ifloslanishi, cho'llanish, tuproq degradatsiyasi, tuproq eroziyasi, o'rmonlarning kesilishi, hayvonlar sonining kamayishi va qirilib ketishi, iqlimning o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayishi, aholining kasallanishi, fotokimyoviy tutun va boshqalar va bu muammolar har bir insonning etiborini tortadi. Bundan tashqari issiqxona effekti. Issiqxona effekti - bu atmosferaning qisqa to'lqinli fotovoltaiq nurlanishni chetlab o'tish qobiliyati tufayli atrof-dagi pasayish qatlamlarining isishi, shu bilan birga er yuzasining uzun to'lqinli termal nurlanishini uzaytirish. Atmosfera quyosh nurlanishini deyarli to'liq Yerga uzatadi, ammo atmosferada issiqxona gazlari (karbonat anhidrid, metan, freon, azot oksidi va boshqalar) mavjudligi sababli, urning teskari issiqlik nurlanishi keskin kechiktirildi. Issiqxona gazlari sayyora ustidagi shisha issiqxona tomiga o'xshab hosil bo'ldi va erdan chiqarilgan issiqlikning katta qismi qaytib keladi. Atrof-muhitning sirt qatlamlarida to'plangan issiqlik energiyasi qanchalik kuchli bo'lsa, ular issiqxona gazlariga shunchalik katta e'tibor beradi. Issiqxona ta'sirining insoniyat uchun yomon jazosi muzning erishi natijasida Jahon okeani sathining kengayishi, yog'ingarchilik miqdorining ko'payishi, shamollar yo'nalishi bo'yicha almashinuv, okean oqimlari, haroratning ko'tarilishi, iqlimning isishi. iqlim va boshqalar. Abadiy muzli hududlarda tuproqlarning mavsumiy erishining kengayishi

inshootlar, yo'llar, kommunikatsiyalar uchun xavf tug'diradi, botqoqlanish va t yondashuvlarini faollashtiradi. d. Biroq, odatdagidek haroratning 1-2 ° C gacha ko'tarilishi Evropa soatlari va mamlakatimiz qishloq xo'jaligi uchun qulay bo'ladi, chunki bu katta maydonlarda issiqlikni yaxshi ko'radigan ekinlarni etishtirishga imkon beradi. 1997 yil dekabr oyida Kiotoda sayyoramizda iqlim almashinuvi bo'yicha jahon konventsiyasi bo'lib o'tdi, unda ilgari 159 ta xalqaro punkt vakillari ishtirok etgan. Bitim bir marta qabul qilingan bo'lib, u issiqxona benzini chiqindilarini 5,2% miqdorida umumiy chegirmani taklif qiladi.

Kislotali yog'ingarchilik. Kislota kislotaligi odatdagidan yuqori bo'lgan har qanday yog'ingarchilik (yomg'ir, tuman, qor) deb ataladi. Muhitning kislotali xossalari vodorod ionlari orqali aniqlanadi. Eritmada vodorod ionlarining konsentratsiyasi qanchalik yuqori bo'lsa, uning kislotaligi shunchalik yuqori bo'ladi. Vodorod indeksi yoki pH birliklari vodorod ionlarini aniq bilish uchun ishlatiladi. PH shkalasi noldan (juda yuqori kislotalilik) 7 dan (neytral muhit) 14 gacha (juda mustahkam ishqoriylik) qiymatlardan iborat. Kislota yomg'irlari oltingugurt, nitrat va turli kislotalarning eritmalarini o'z ichiga oladi, ularga havo namligi aylanadi, oltingugurt dioksidi va havo tarkibidagi turli gazlarni o'zlashtiradi. Kislota yomg'irlari o'simliklarning o'sishiga to'sqinlik qiladi, o'rmonlarning o'sishini va hosildorligini pasaytiradi, ko'llarning kislotalanishiga sabab bo'ladi, bu tuxum, qovurdoq, plankton, suv o'tlari va baliqlarning o'limiga olib keladi. Kislota yomg'irining salbiy ta'siri AQSh, Evropa, Kanada, Rossiya, Ukraina, Belarusiya va boshqa mamlakatlarda qayd etilgan.

Chiqindilar - atmosfera havosi, er osti va yer osti suvlari, tuproq va o'simliklarning havo ifloslanishi. Dastlab, chiqindilar bilan bog'liq muammolarni hal qilish, birinchi navbatda, ularni yo'q qilishda - yoqish yoki yoqishda ko'rib chiqildi, ammo atrof-muhitning ifloslanishi ortib borishi bilan chiqindilarni boshqarish bo'yicha ko'proq ekologik ideal chora-tadbirlar - ularni saralash va qayta ishlatish, ya'ni qayta ishlash va kam chiqindili texnologiyalardan foydalanishga erishildi. oldinga. Kam chiqindi ishlab chiqarish shunday hisoblanadiki, atrof-muhitga xavfli ta'sir endilikda sanitariya-gigiyena me'yorlarida ruxsat etilgan darajadan oshmaydi, shu bilan birga ishlov berilmagan moddalar va materiallarning bir qismi qayta ishlash yoki utilizatsiya qilish uchun yuboriladigan chiqindilarga o'tkaziladi. Bir qator tarmoqlarda chiqindilarni minimallashtirishga quyidagi usullardan foydalanish orqali erishish mumkin: hosil bo'ladigan chiqindilar miqdorini kamaytirish yo'nalishi bo'yicha texnologik jarayonlarni o'zgartirish; Chiqindilarni qayta ishlash, afzalroq ularni hosil qilish, chiqindilarni foydali qo'shimcha mahsulotlarga qayta ishlash; Keyinchalik utilizatsiya qilish va qayta ishlashni osonlashtirish uchun chiqindilar miqdori va toksikligini kamaytirish mumkin.